

ONUR TOPLUMSAL TARİH VE KùLTÜR VAKFI

SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEŞİFRE METNİ

Görüşme yapılan kişi: **Murat Aşuroğlu (Kaya)**

Doğum yeri/tarihi: Sivas, Divriği, Yüreктаşı Köyü / 5 Mayıs 1954

Cinsiyet: Erkek

Eğitim durumu: Meslek lisesi mezunu

Kardeş sayısı: 7

Medeni durumu: Evli

Anadili: Türkçe

Bildikleri diller: Almanca, Zazaca/Dimili

Çocuk sayısı: 4

Meslek/Çalıştığı alan: Tornacılık / Emekli

Harekette yer aldığı yıllar: 1974- 1985

Görüşme mekânı: Kendi evi / Zoom üzerinden

Görüşmeyi yapan kişi: İlyas Yer

Görüşmenin gerçekleştiği ülke: Türkiye

Görüşme tarihi: 22 Temmuz 2025

Kayıt süresi: 1 saat 30 dakika 54 saniye

Kısaltmalar: İlyas Yer: İ.Y, Murat Aşuroğlu (Kaya); M.K. olarak kısaltılmıştır.

İ.Y.: Bugün 22 Temmuz 2025. Dönemin tanıklarından Murat Aşuroğlu (Kaya) ile kaydımızı gerçekleştiriyoruz. Murat Bey, bu görüşmeyi Onur Vakfı için gerçekleştiriyoruz. Kaydı yapmamıza izin veriyor musunuz? Onayınız var mı?

M.A.: Onay veriyorum. Tabii ki kayıt altına alabilirsiniz.

İ.Y.: Teşekkür ederim. Zoom üzerinden bu kaydı gerçekleştireceğiz. Kayıt sırasında Ali Kemal Fırat da bizlerle birlikte olacak. Şu an Murat Aşuroğlu Kaya kendi evinde bulunuyor, ben ise Almanya'nın Kehl şehrindeki evimdeyim, Ali Kemal Fırat da kendi evinden bağlanıyor. Şimdi Murat Bey, bir giriş yapabilmek adına kısaca sizi tanımak istiyoruz. Hangi şehirde doğdunuz? Eğitim hayatınızı nerede geçirdiniz? Meslek hayatınıza nasıl başladınız? Bize bunları özetleyebilir misiniz? Buyurun söz sizde.

M.A.: 5 Mayıs 1954'te Sivas'ın Divriği ilçesine bağlı Yüreктаşı Köyü'nde doğdum. Çok küçük yaşta ilkokula başladım. Dedem benim eğitimimle yakından ilgileniyor ve bana okumayı öğretiyordu. Köyümüze okul geldiğinde öğretmen beni sınava tabi tuttu ve "Bu çocuk zaten her şeyi biliyor" dedi. Böylece eğitimime doğrudan 3. sınıftan başladım. İlkokulu bitirirken diplomayı almakta bile zorluk yaşadım ama sonunda aldım.

Köydeki feodal yaşamda herkes gibi ben de aktif olarak yer aldım; keçi ve kuzu gütmek, tarlada çalışan işçilere yemek götürmek, katırlarla harmana saman taşımak gibi birçok görevi üstlendim. Daha sonra Ankara'ya kaçtım ve orada Otelcilik Okulu'na başladım. Bu okul,

SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEŞİFRE METNİ

bugünkü Cumhurbaşkanlığı Sarayı'nın yanında bulunuyordu. Hem teorik eēitim görüyor hem de otellerde pratik yapıyorduk.  alıőtıēım otel beş yıldızlı bir oteldi ve beni 16 yaőındayken sigortalı yaptılar; Emekli Sandığı'na kayıtlı bir  alıőandım.

Babam o dönemde Almanya'da işçi olarak çalıőıyordu ve beni de yanına almak istedi. Ancak 16 yaőından büyüklerin vize alması zor olduēu için Ankara'daki eēitimimi yarıda bırakmak zorunda kaldım ve babam beni Almanya'ya götürdü. Almanya'ya gittiēimde henüz 16 yaőında kabul edilerek oradaki meslek okuluna (Berufsschule) devam etmek durumunda kaldım.

 .Y.: Babanız Almanya'ya işçi olarak mı gitmiőti? Tek  ocuk olarak mı geldiniz?

M.A.: Evet. Almanya'ya ilk gittiēimde tek  ocuk olarak ailemin  nc s y d m. Ardından annem ve tüm kardeőlerim de geldi. Böylece Almanya'da büyük bir aile olarak bir araya geldik.

 .Y.: Almanya'nın hangi şehrine yerleőtiniz? Babanız nerede yaőıyordu?

M.A.: Babam Almanya'nın Augsburg őehrindeydi.

 .Y.: O dönemde Almanya'daki ortam nasıldı? Türkiyeli göçmenler açısından ne gibi zorluklar vardı? Siz neler yaőadınız, bu deneyiminizi kısaca paylaşabilir misiniz?

M.A.: Babam, beni Almanya'ya g t receēini s ylediēi için Türkiye'deyken Almanca  ērenmeye baőlamıőtım. Almanca kitaplar getirmiőti ve o dönemde epeyce okuyabiliyordum. Hatta bakkaldan alıőveriő yapacak kadar Almanca biliyordum. Almanya'ya geldiēimde dil  ērenimim hızlandı ve okula da gittim. Dil konusunda ilerledikten sonra işçi yurdunda farklı şehirlerden gelen Türkiyeli işçilere tercümanlık yapmaya başladım. İő bulma kurumunda, yabancılar dairesinde pasaport iőlemleri, hastanede veya doktorda sıkıntılarını anlatamadıkları durumlarda onlara yardımcı oluyordum. Henüz genç yaşta bunu karőılıksız olarak yaptım, herhangi bir ücret almadım.

 .Y.: Anlaőıldı. Sözü edilen konuların sosyolojik açıdan deēerlendirilmesi çok önemli. Sivas'ın tarihi ve sosyolojik geçmiő olduēa karmaşık. Köken olarak hangi etnik gruba mensupsunuz ve çevrenizdeki etnik yapılar nasıldı? Bununla ilgili kısaca bilgilendirebilir misiniz?

M.A.: Babam Alevi Türkmen kökenliydi, annem ise Alevi kökenli ve Zaza idi. K y m z dört mezradan oluşan daēınık bir mahalle konumundaydı; hepsi aynı isimle anılırdı ve bugün de hâlâ aynı şekilde devam ediyor. Sivas ve çevresinde, Türkiye'de yaőayan diēer etnik kimliklere mensup gruplar da bulunmaktadır.

 .Y.: Anladım, teşekkür ederim. Bu bilgiler yeterli.

M.A.: Buraya eklemek istediēim önemli bir anı var. Ankara'da Otelcilik Okulu'nda çalıőırken bir gün  ēlen saatlerinde işler azalmıőti. Patron çıkıp işçilere Sıhhiye'de (Ankara)

SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEŞİFRE METNİ

komünistlerin Türk bayrağını yakıldığını söyledi ve bizi minibüslerle oraya götürdü. Ama oraya vardığımızda, Amerikan bayrağının yakıldığını gördük, Türk bayrağı yakan kimse yoktu. Durumu daha sonra Divriği'den Üniversitede okuyan bir arkadaş anlattı; Mahir Çayan, İbrahim Kaypakkaya ve Deniz Gezmiş oradaymış. Caddeyi geçmeye çalıştığımızda karşımızdaki grup taş atmaya başladı, ben kendimi bir kamyonun altına attım ve oradan olayları izledim. Hâliyle onların arasına katılmadım. Üniversite gençliği çok kalabalıktı ve polis bile müdahale edemiyordu. Bu benim için oldukça ilginç bir tecrübeydi. Daha sonra öğrendim ki olayın lider kadrosundakiler Amerikan bayrağını yakıyordu, Türk bayrağıyla ilgili bir durum söz konusu değildi.

Ayrıca otelde Dormen Tiyatrosu'nun bazı oyuncularını kalıyordu. Bu kişilerden biri olan Baha adında birinin komünizm propagandası yaptığı öğrenilmiş ve otelden kovulmuştu. Bu olay benim için unutulmaz bir anıdır. Ve üzül müştüm. Baha abi çok iyi bir insandı.

İ.Y.: Teşekkür ederim. Peki, bu olayın tarihini tam olarak hatırlıyor musunuz?

M.A.: 1968 gençlik hareketlerinin etkili olduğu bir döneme rastlıyordum. Sıhhiye'deki olay sırasında Üniversiteli Kamber'in dile getirdiği bazı isimler aklımda yer etmiş durumda. 1972 yılında, hâlâ meslek okulunda öğrenciydim, Berufshule'de okuyordum. Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının sabaha karşı idam edildiğini radyodan duyduğumuzda, üç meslek okulundan arkadaşla birlikte kaçıp ormana gittik. Orada oturduk, dertleştik ve gözyaşı döktük. Bu anı, hafızamda hâlâ çok özel bir yere sahip.

İ.Y.: Almanya'da bir göçmen öğrenci olarak meslek okuluna başladığınız dönemde, bu idam haberini radyodan ya da farklı haber kaynaklarından aldığınızı belirttiniz. Sanırım bu olay sizi ve çevrenizdekileri doğrudan etkilemişti. Tam bu noktada size şunu sormak istiyorum: Devrimcilerle ilk temasınız nasıl gerçekleşti ve bu doğrultuda kimlerle tanıştınız? Bunu bizimle kısa bir şekilde paylaşabilir misiniz?

M.A.: Bu konuyu oldukça net hatırlıyorum; 1974 yılının yazıydı, hatta bahar diyebilirim. Çok bilgili iki kişi adresimize geldi. O dönem Ecevit'in Münih'e miting için gelmiş olduğunu biliyorduk ve biz de bu mitinge katılmıştık. Mitingde "Gerçek" ve "Aydınlık" gazetelerini aldık. Daha sonra bu gazeteleri telefonla sipariş ettiğimizde ev adresimizi onlara vermiş olduk. İşte bu adres sayesinde devrimci arkadaşlar bizi bulup evimize uğradı. Gelenlerden biri ciddi bir sağlık sorunuyla mücadele ediyordu. İsimleri Ali Yavuz Çengeloğlu ve Ahmet Çimen (Proleter olarak da tanınır). Özellikle Çengeloğlu'nun durumu ağırdı. Onu evimizde karşılayınca rahatsızlığını fark ettim ve o an köyde Dede (Alevi Dedesi) midesine iyi gelir diye sıcak tere yağı eritip içermiş, bu yöntem aklıma geldi: sıcak tereyağı içmek. Kaynatılmış tereyağı hazırlayıp kendisine verdim. Şifa niyetine içtikten sonra toparlandı ve ayağa kalktı. Ardından espriyle karışık bir şekilde, "Dede olmak lazım, yanlış meslek seçmişiz!" dedi. Bu anı, unutamayacağım türden bir hatıra olarak aklımda kaldı.

SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEŞİFRE METNİ

İ.Y.: İlk buluşmanız oldukça dikkat çeken bir şekilde gerçekleşmiş. Bu, o dönemde hem Aydınlik döneminde hem de sonraki dönemde TKP/ML'de yer alan iki yöneticiyle bir buluşma olmuş. Peki, o dönem Aydınlik'ta kopuş tamamlanmış mıydı?

M.A.: Evet, Aydınlik'ta kopuş gerçekleşmişti.

İ.Y.: Ve siz Ali Yavuz Çengeloğlu ve Ahmet Çimen ile tanışmışsınız. Bu kısmı biraz daha detaylı aktarabilir misiniz?

M.A.: O zamanlar bir avukat vardı, ona "kızıl komünist" diyorlardı. Adı Gilda Mayer'di. Mesleğini yapması yasaklanmıştı, ama ben onunla görüşüyordum. Boyu 2 metreydi ve etkileyici propaganda yapıyordu. Bana bir oda verdi ve "Burayı işçi arkadaşların için kullan, aylık 50-100 DM verirken verirsin, vermezsen de önemli değil," dedi. Recep diye bir arkadaşla tanıştım o dönemde, oldukça enerjik ve pratik biriydi. Soyadını hatırlamıyorum, ama Koçhisarlı bir gençti. Daha sonra askere gitti ve bu nedenle bağlantımız kopmuştu. O avukatın verdiği odada bazı düzenlemeler yaptık; 2-3 masa koyduk, bir gaz sobası vardı. Ali Yavuz Çengeloğlu ve Ahmet Çimen ile tanışmamızdan bir hafta sonra ofiste otururken kapı vuruldu. Gelen kişi köylü görünümündeydi ve elinde bir poşet ile Tercüman Gazetesi vardı. Merhaba deyince biz de karşılık verdik ama ona pek ilgi göstermedik; hatta onu küçümseyerek belediye işçilerinden biri olabileceğini düşündük. O sırada masada oturuyordum, Recep ise sobanın üzerinde. Biz burada, insanları nasıl buraya çekebileceğimizi ve onları nasıl devrimci bir düşünceye kazandırabileceğimizi kendi aramızda tartışıyorduk. Meğerse adam bizi baştan sona pür dikkat dinliyormuş. Tamam mı. (Gülüyor....Gülüyor...)

Adam söylediklerimizi dinliyormuş meğerse. Birden masaya yumruk vurarak "İnin aşağı!" dedi.(Gülüyor....)

Biz de şaşkınlıkla hızla yerlerimize indik. Henüz gençtik, 20'li yaşlarımızdaydık, biraz heyecanlı ve fevri davranmış olabiliriz. "Ne yapıyorsunuz burada?" diye sordu. Biz de "Devrimciyiz," diye yanıt verdik. Duvarlarda Marks ve Lenin'in resimleri vardı. Adam bizi biraz azarladıktan sonra konuşmasıyla dikkatimizi çekti; hemen anladım ki boş biri değildi. Daha sonra ne tür devrimcilik yaptığımızı sordu. Gerçek gazetesi alıyoruz, sinemanın önünde satıyoruz ya da bedava dağıtıyoruz, dediğimizi duyunca gülmeye başladı. Ayrıca Aydınlik dergisi de getiriyorduk. Peki, dedi, bu ikisi arasında hiçbir fark yok mu?

Biz de dedik ki: Gerçek Gazetesi hoşumuza gidiyor; daha iyi, daha ateşli, daha sert.

O ise "Hoşunuza giden şeyi tutun, diğerini getirmeyin," diyerek AYDINLIK GAZETESİ'nin revizyonist-Oportünist olduğuna dikkat çekti.

Adamın bilgi düzeyi bizi biraz şaşırtmıştı, dediklerini sorgulamaya başladık ama doğru söylediğini düşündük. Sonrasında başka tanıdıklarımız olup olmadığını sordu. Araba varsa kalkın, arkadaşları gezelim, dedi.

Bahsi geçen kişi sonradan Mehmet Ali'nin ta kendisiymiş! Dinamit Nobel Grevini Nürnberg'de örgütleyen liderlerden biri olduğunu öğrendik. Ancak daha geç bir dönemde gerçek adının H. olduğunu (H.T.) öğrenmiş oldum.

SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEŞİFRE METNİ

Habip ve Halit adında Gümüşhaneli iki arkadaş işçi yurdunda tanışmıştık; sonra Stuttgart'a geçiş yaptılar. Biz de gittik ve orada Mehmet Ali Konuştu. İlginç bir şekilde çok etkileyici konuşuyordu, ajitatör bir kişiliği vardı. İşçi yurdunda herkes toplandı ve konuşmaları oldukça beğenildi. Bir arkadaş bir büro tuttuklarını ve dernek gibi faaliyet alanı kurduklarını söyleyerek destek olmamızı istedi. Herkes bu konuda söz verdi ve yardımcı da oldular.

Sonrasında başka bir yere gitmelerini önerdik, Çorumluların olduğu bir binadan bahsettik. Çorumlu Mustafa'yı tanıyorduk. Çorumluların toplandığı binaya gittik ve orada da bir grup oluştu; on beş kadar kişi vardı. Yine oldukça etkileyici bir ajitasyon ortamı oluştu. Saat çok geç olmuştu ve Mehmet Ali, gitmesi gerektiğini söyledi. Sabah Dinamit Nobel'in önünde gazete satışı ve bildiri dağıtımını yapılacağını söyledi. Özellikle Gerçek gazetesinin talep edilmesini istedi, diğer gazeteleri almamamız gerektiğini belirtti. Bildiriler çıktıkça gönderileceği söylendi.

İ.Y.: Peki, o dönem propaganda esnasında İbrahim Kaypakkaya veya TKP/ML'nin görüşleri ile ilgili herhangi bir şey dile getirildi mi?

M.A.: Henüz o dönemde değil, daha sonraları bu konuyu Proleter (Ahmet Çimen) üstlendi. Kendisi Münih'e yakın bir yerde oturuyordu. Gelip bu konular hakkında bilgi verdi. Ali Yavuz Çengeloğlu da açıkladı; Aydınlık'tan ayrılığı ve 1973 başlarında yaşanan gelişmeleri anlattı. Biz İbrahim'i daha çok Proleter'den ve Ali Yavuz Çengeloğlu'ndan duyduk.

İ.Y.: Anladığımız kadarıyla devrimcilerle doğrudan ilk temasınız bu kişiler üzerinden olmuş. Politikleşme süreciniz yaklaşık 1974 yılına mı denk geliyor?

M.A.: Evet, doğru.

İ.Y.: O dönemde Türkiye'den Almanya'ya göç eden işçilerin genel durumuyla politik görüşler arasındaki ilişki nasıldı? İşçi sınıfının, özellikle Türkiyeli göçmenlerin taleplerinin bu siyasal örgütlerin ifadeleriyle uyumluluğu var mıydı?

M.A.: İşçi sınıfı içerisinde Habip gibi arkadaşlar Ruhi Su'yu, Moskova'nın Sesi radyosunu, Bulgaristan'ın Sofya radyosunu dinliyorlardı. Biz de bunlara aşinaydık. Almanya'da dernekleşme hareketine başladığımız zamandı; Augsburg bu konuda öncü şehirlerden biri oldu. İlk olarak avukatın ofisinden çıkıp tamamen bize ait bir dernek binası kurduk. Malatyalı, Çorumlu ve Sivaslı arkadaşların yoğun katılımıyla bir hareket başladı. Deniz Gezmiş, İbrahim Kaypakkaya ve Mahir Çayan'ın isimlerinin çok önemli bir yeri vardı; türkülerle anılıyorlardı. Dernekte teypten bu türküler çalıyorduk; insanlar ilgiyle dinliyordu. Yasal bir dernek kurduk, yönetim kurulunu oluşturduk. Stuttgart ile bağlantımız ilk adımlardan biri oldu. O zamanlar Ulum'un da örgütlenmeye başladığını düşünüyorum. Derneğimizin adı **Türkiyeli İşçi Gençlik Derneği** olarak belirlendi; bu adı Proleter (A.Ç.) arkadaş önerdi.

İ.Y.: Dernek tam olarak nasıl kuruldu? Tüzüğü hâlâ aklında mı? Yönetim kurulunda kimler vardı? Ayrıca üye sayısını yaklaşık olarak söyleyebilir misin?

SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEŞİFRE METNİ

M.A.: Tabii, yönetim kurulunda Çorumlu Mustafa arkadaş vardı, ben vardım. M. adında bir kadın da vardı, uzun boyluydu. Ama şu an soyadını tam hatırlayamıyorum.

İ.Y.: M.K.

M.A.: Evet, M.K. Esasa baktığımızda asıl bizdik; bunun dışında 2-3 tane de yedek üye ekleyerek yönetimi oluşturmuştuk. Dernek oldukça hareketliydi; insanlar sıkça geliyordu, ortam canlıydı. Sobayı yakar, etrafında sohbet eder, tartışmalar yapardık. Genelde siyasi meseleler üzerine konuşurduk.

İ.Y.: Peki, derneğin amacı ve programı tam olarak neyi içeriyordu? Hedefi neydi?

M.A.: Derneğin ana programı Türkiye kökenli işçilerin ve gençlerin ekonomik-demokratik sorunlarını ele almak üzerineydi. Yabancılar kanununa karşı demokratik bir mücadele yürütüyorduk. O dönemde özellikle Türkiyeli işçilerin ekonomik ve sosyal talepleri önemliydi. Yabancı düşmanlığına karşı durmak, konut sorunlarını çözmek, eşit işe eşit ücret talebini savunmak gibi birçok konuda çaba sarf ediyorduk. Örneğin, yabancılar dairesinde yaşanan oturum izni problemleri çok ciddiydi. Aile birleşimi konusunda büyük sıkıntılar vardı; çocuklarını yanlarına getirmek isteyenler ciddi engellerle karşılaşılıyordu. O yıllarda Türkiye'den gelen işçiler birçok sorunla mücadele etmek zorundaydı. İş bulmalarından tutun, tercümanlık hizmeti sağlamaya kadar her alanda destek olmaya çalışılıyordu. Yeni göç edenlere ev bulma, taşınmalarına yardım etme gibi dayanışmacı faaliyetlerimiz sıcak bir karşılık buluyordu. Hatta evlerini badana yapmaya kadar varan bir destek sunuyorduk. Yoğun göç dönemi nedeniyle Almanya'ya yalnız gelen çok kişi vardı. Dil problemleri başta olmak üzere hukuki meselelerde büyük sıkıntılar yaşıyorlardı çünkü Alman devleti onları "misafir işçi" olarak görüyordu. Eşlerinden ve çocuklarından ayrı olan çoğu kişi bu ayrılığı gidermek için sorunlarla mücadele ediyordu, ama dil bilmedikleri için işleri daha da zorlaşıyordu.

Türkiye Cumhuriyeti ile Alman devleti arasında yapılan anlaşmalara rağmen, göçmen işçilerin sorunları çözümsüz kalıyordu. Üstelik hem Türkiye'de "Almanıcı" olarak görülüyorlar hem de Almanya'da "yabancı" olarak dışlanıyorlardı. Bu iki toplum tarafından reddedilme meselesi ciddi sonuçlara yol açıyordu. Biz de dernek olarak bu sosyal sorunlara çözüm üretmek adına doğrudan yardımcı olmaya çalışılıyorduk. Organizasyonlarımız genelde insana dokunan faaliyetlerden oluşuyordu ve bu da halk arasında kabul görüyordu.

Her gün tercüme işleri için doktora götürme, İş Bulma Kurumu'na eşlik etme, ev arama ve kira kontratlarını düzenlerken yanlarında bulunma gibi çeşitli aktivitelerle meşgul oluyorduk. Özellikle 1974 sonrası iş bulmak ciddi şekilde zorlaşmıştı. İş arayanlara destek olmak adına oldukça yoğun çalışılıyorduk ve tüm bunlar tamamen karşılıksızdı. Bu nedenle dernek çok ilgi görüyordu. İnsanların evlerini taşıyor, badanasını yapıyor ve hayatlarında fark yaratılıyorduk.

İ.Y.: Dernek yönetim kurulunda kararlar nasıl alınırdı? Bu mekanizmayı kısmen de olsa açıklayabilir misiniz?

M.A.: Kararlarımızı oldukça demokratik bir şekilde alırdık. Yönetim kurulu, alınacak kararı oylamaya sunardı. Herhangi bir konuda oy çokluğu esas alınırdı. Eğer çoğunluk bir kararı

SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEŞİFRE METNİ

destekliyorsa, doğru olmasa bile o karar kabul edilirdi. Ancak, kararı kendi aramızda doğru bulmuyorsak bunu tartıştık ve süreç içerisinde değerlendirmeler yapardık. Sanırım bu yeterince net.

İ.Y.: Bu süreçte başka şehirlerde de dernekler kuruldu mu? Kuruldu ise, ilişkileriniz nasıldı?

M.A.: Bu ilişkiler daha çok dayanışma üzerineydi. Bahsettiğim o proleter ruhla hareket eden arkadaşlarımız Mehmet Ali, Stuttgart'tan Berlin'de şu an bulunan M.D. (Sinan olarak bilinir), ardından Dursun Çaktı... Rahmetli olan birçok arkadaşımız vardı. Örneğin, Mustafa vardı; çok kıymetli bir insandı, maalesef trafikte Konya yolunda hayatını kaybetti. Gece gündüz iletişim halindeydik; biz onlara giderdik, onlar bize gelirlerdi. Etkinliklerde birlikte emek verir, yoğun bir şekilde çalışırdık.

Dernekler kurulduktan sonra kültürel etkinliklere hız verdik. İlk olarak düzenlediğimiz geceye; Ozan Zamani, Ozan Temelli, Ozan Seyfili ve Mehmet Koç katılmıştı. Mehmet Koç, İbrahim'in anısına bir türkü seslendirdiğinde ortam adeta coşmuştu. "Ey benim yiğidim, İbo yoldaşım! Yiğitlik simgesi, yiğit yoldaşım! Yiğitçe vermişsin, devrim savaşını!" şeklinde sözleri vardı. Bu uzun hava gerçekten çok etkileyiciydi. Ben de sonradan öğrendim, kimse bu türküyü bilmiyordu.

Ardından Temelli'den yine İbrahim üzerine başka bir türkü dinlemiştik. Bir gün Mustafa beni aradı ve "Temelli'nin İbrahim üzerine söylediği türküyü biliyor musun?" diye sordu. Kimse bir şey söylememişti ve ben başladım:

"Duyun hey Türkiyem duyun!
Kaypakkaya can veriyor!
Cellata gidiyor boynu!
Kaypakkaya can veriyor!"

Bu türküyü söylediklerinde olaylara farklı bir anlam yüklenmişti.

Seyfili hiçbir zaman para almazdı. Sadece yol parası istediğinde, "Tamam, verin" derdi. Ama diğerleri direkt olarak para talep ederdi. Özellikle Ausburg'da, Seyfili büyük bir kitle toplamıştı. Bizim ilk etkinliğimiz bir gece düzenlemektir. İngiltere'den bir arkadaş, Mao Zedong'un ölüm haberi üzerine 1976 yılında gelmişti. O dönem Nusret adında biri vardı, ancak daha sonra Londra'da kötü bir duruma düşerek hapisaneye girmişti.

Dernekte, Başkan "MAO hayatını kaybetmiştir" dedi ve bizi saygı duruşuna kaldırarak bir ant içme töreni yaptı. Bu durum hepimizi derinden etkiledi; tüylerimiz diken diken olmuştu.

İ.Y.: İlk kurduğunuz derneğin dayanışması için düzenlediğiniz o etkinlikte yaklaşık olarak ne kadar bir katılım oldu? Katılanların sayısı hakkında bilgi verebilir misiniz?

M.A.: Çok büyük bir kitle vardı, salon tamamen dolmuştu ve insanlar dışarı taşı. Artık bu dönem ATİF'in kuruluş sürecine yaklaşıyordu. Bu süreçte yönetim kuruluna farklı bölgelerden arkadaşlar tavsiye ediliyordu. Bölge bölge ayırarak her yerden bir temsilci olması sağlanıyordu.

SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEŞİFRE METNİ

İ.Y.: Peki, ATİF'in kuruluş aşamasında, yani bu sürece giderken atmosfer nasıldı? İlişkilerin düzeyi neydi? ATİF'i oluşturan derneklerin durumu ve sizin bu derneklerle doğrudan ilişkiniz nasıl sağlanıyordu? Bunu bize özetleyebilir misiniz?

M.A.: Elbette, Stuttgart ve Berlin gibi yerlerden bilgili arkadaşlar gelir, derneklerimizi ziyaret ederdi. Çalışmalarımızı izler, bizi dinler ve önerilerde bulunurlardı. Örneğin, kültürel etkinlikler için tiyatrolar düzenlenmesi tavsiye edilirdi. Almanya çapında birçok dernekte, özellikle Ausburg'da benim yazdığım **"Ağanın Keyfi Irgatın Çilesi"** adlı tiyatro oyununu sahnelendi. Daha sonra **"Nasırlı Eller"** adlı bir başka oyun da oynandı. Bu eserler yalnızca yerelde değil, Nürnberg, Ulm ve Fransa'nın Paris şehrine kadar hatta Avusturya'ya kadar yayıldı. Tiyatro oyunlarımızın sahnelendiği derneklerde kitle yoğunluğu çok fazlaydı. Etkinliklere ulaşım için otobüslerle insan taşınırdı. Ayrıca arabalarıyla gelenler de olurdu. ATİF başlarda 10 dernekle kurulmuştu, ancak daha sonra bu sayı 16'ya kadar çıktı. 1979 da sanırım daha fazlaydı 26 dernek vardı. 1978-1980'ne gelindiğinde birçok şehirde ATİF'e bağlı Dernekler ve Çalışma komiteleri oluşmuştu. ATİF'in çıkarmış olduğu Mücadele gazetesinin tirajı 4000 bin civarındaydı. 1980'lere kadar coşkulu ve etkin bir kitle mevcuttu, derneklerde çalışmalar gece gündüz aktif şekilde sürüyordu.

ATİF'e bağlı derneklerin siyasi faaliyetleri oldukça yoğundu. Askeri cunta geldiğinde de cuntaya karşı birçok organizasyon düzenlendi. Örneğin Maraş Katliamı sırasında teksir makinesiyle bildiriler bastık ve gece Türk kahvelerine gidip dağıttık. O dönemde yoldaşlar arasında gerçek bir dayanışma vardı; cebindeki parasını paylaşan insanlar söz konusuydu. Kapitalist bir yaklaşım veya bireysel kazanç peşinde koşma yoktu.

Aramızda şöyle bir prensip vardı: "Türkiye'ye izine gitmeyeceksin." Annesi ve babası ihtiyar olmayan kimseyi izne göndermezdik. Yaz döneminde fabrikalar tatil olduğunda inşaatlarda çalışır ve kazandığımız parayı derneğin kasasına koyardık. Derneğin giderlerini karşılamak için bu tür faaliyetlerde bulunurduk. Ayrıca koro çalışmaları ve folklor etkinlikleri de organize edilirdi.

İ.Y.: Bu dönemde, öğrenciler arasında ATÖF'ün örgütlü bir yapı olarak faaliyette bulunduğunu görüyoruz. Türkiye kökenli öğrenciler arasında ATÖF; işçiler arasında ise ATİF örgütleniyordu. Bu iki yapının paralel çalıştığını ve birbirini desteklediğini söyleyebilir misiniz? Birlikte faaliyet yürüttüler mi? Ayrıca, ATİF'in o dönemdeki çalışmalarından bahsedebilir misiniz?

M.A.: Hatırladığım kadarıyla söyleyebilirim ki, ATÖF'ün faaliyetlerini yürüten arkadaşlar zamanla ATİF içinde yer alarak eridiler. Yani ATİF'in çatısı altında, işçi dernekleri faaliyetlerine odaklandılar. Bu durum, ATÖF'ün kendi öğrenci sorunlarını öncelik listesinin dışına itip tali bir konuma düşmesine neden oldu. Bizim bölgemizde öğrenci faaliyetleri pek yoktu, ancak Münih'te Türkiyeli üniversiteli öğrenciler vardı. Ömer adında biri vardı ki, Necip diyorlardı ona, küçük burjuva özellikleri taşıdığını söylesem abartmış olmam sanırım. Ancak faaliyetler Münih'te de istenilen şekilde gelişmedi ve bir dernek kurulamadı.

SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEŞİFRE METNİ

Daha sonra, Münih'te çalışmaların sorumluluğunu ben üstlendim. Bu sorumlulukla birlikte iyi bir kitle örgütlendi. Faaliyetler esnasında dikkate değer olaylardan biri, BMW fabrikasının önünde 1 Mayıs bildirisi dağıtan Devrimci Yolcular'a faşistlerin saldırmasıydı. Biz bu saldırıyı duyar duymaz harekete geçtik. Nisan sonu bir gece, ertesi gün 1 Mayıs'tı, arkadaşlarla BMW önüne gittik. Ancak bize de saldırdılar. Ancak bu saldırıyı oldukça sert bir şekilde geri püskürttük. Olay sonrasında orayı terk ettik ve Augsburg'daki kitleyle birlikte Münih'te yürüyüş organize ettik. Oluşan kortej oldukça iyiydi ve o dönemde etkili bir propaganda süreci yaşandı. BMW fabrikasının önündeki bu saldırı çokça konuşuldu, çünkü bir gün önce Devrimci Yolcular'ın o bölgede darp edildiği haberi yayılmıştı. Bizim oraya gidip karşı koymamız ve onları püskürtmemiz, çevrede zafer olarak yankılandı. Marienplatz'ta insanlar gözümüze bakıp bizden olayı tekrar tekrar dinlemek istedi. Çok ateşli yıllardı gerçekten.

İ.Y.: Sonrasında siz doğrudan ATİF'in yönetim kurulunda yer aldınız sanıyorum. Bu süreç 1978 yılına denk geliyor. O dönemi kısaca aktarabilir misiniz?

M.A.: Evet, Bedii Avcı (Cafer) ile beraber yönetimde yer aldık. Aslında yönetim kurulundan önce, ATİF'in Güney Bölge temsilcileri olarak görev yapıyorduk. Nürnberg, Lauda, Rot, Baden-Württemberg ve çevresinde dernek çalışmaları yürüttük. Münih ve Boymanheim'da da dernek faaliyetleri geliştirdik ve bu kentlerde dernekler kuruldu. Bu bölgelerde hem mevcut kitleden hem Ozan Emekçinin akrabalarından da destek aldık, iyi arkadaş grupları oluştu.

İ.Y.: Şimdi ATİF'in yönetimine girdikten sonraki döneme ilişkin bir sorum var. O süreçte ATİF'in genel çalışmalarını kısaca özetler misiniz? Bölgesel bazda ve genel olarak Almanya çapında ATİF'in dernekleri ve örgütlenme durumu nasıldı? Ayrıca kitleli ilişkileri nasıl yürütüyordunuz? Bunu hem örgütlü ilişki hem de genel toplumsal ilişki açısından öğrenmek isterim. Ek olarak ikinci bir soru yöneltmek istiyorum: Bu resmi yapının PNZ (Partizan) ile olan ilişkisi nasıldı? Bu ilişkinin mahiyeti hakkında bilgi verebilir misiniz?

M.A.: ATİF toplantılarında bölgesel faaliyetlerimizi detaylı bir şekilde değerlendirirdik. Yönetim kurulu, bu faaliyetleri analiz edip eksiklikleri gündeme taşır ve daha verimli çalışmalar yapmamız için önerilerde bulunurdu. Bazı bölgelerde derneklerin gerilemesi, çelişkili ilişkiler ya da arkadaşlar arasında ufak tefek sürtüşmeler gibi durumlar yaşanabiliyordu. Ancak o döneme kadar hizipçilik diye adlandırılacak ciddi bir durum kesinlikle görülmedi. Daha doğru bir ifadeyle, 1980'e kadar derneklerde hiçbir hizip faaliyeti yürütülmedi ve bölücülük hareketleri asla olmadı.

Toplantılara giderken gündemi önceden hazırlardık ve bu çerçevede faaliyetlerimizi değerlendirir, kararlar alırdık. Örnek olarak gündem başlıklarımız şunları içerirdi:

- Bölgelerdeki genel durum
- Faaliyetlerin kapsamlı değerlendirilmesi
- Derneklerin mevcut durumu
- Kitlelerle olan ilişkilerimiz
- Kadınların Örgütlenmesi
- Enternasyonal ilişkiler

SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEŞİFRE METNİ

- Mücadele Gazetesi ve dağıtımı
- Bölgemizdeki diğer siyasi yapılar ve bunlarla ilişkilerimiz
- Karşı-devrimci örgütlenmelerin durumu
- Yabancı düşmanlığı ve antii-demokratik uygulamalar
- Almanya'daki gelişmeler
- Türkiye'deki siyasi ortam ve gelişmeler
- Önümüzdeki döneme ilişkin faaliyet planlamaları
- Kültürel Çalışmalar

Bu toplantılarda, örneğin Nürnberg'deki folklor ve koro çalışmalarının ne kadar başarılı olduğu konuşulurdu. Bildiri ve gazete dağıtımları, kitlelerle ilişkiler, derneklerde düzenlenen PZN (politik içerikli) toplantılar, seminerler gibi konular üzerinde durulur, bu tür etkinliklerin detayları paylaşıldı.

Bir noktaya değineyim: O yıllarda **Türkiye'den iltica eden kişilerle ilgili özel bir politika yürütülüyordu. ATİF, bu ilticacıların derneklere alınmamasını ve onlara destek verilmemesini öngören bir karar almıştı.** Bu karar sahada çok uygulanabilir olmadı, çünkü gelen kişilerin aile bağları ve sosyal ilişkileri bu tür bir izolasyonu mümkün kılmıyordu. Hatta birçok kez o kişilerin kaldıkları yerlerde bizzat ziyaret edilirdi. Nihayetinde bu politika sürdürülemedi ve pratikte etkisiz kaldı. **Türkiye'den gelen ilticacıları ikna ederek geri göndermek gibi teorik bir yaklaşım vardı, ancak bu plan hiçbir zaman hayat bulmadı.**

İ.Y.: Daha sonra bu kararla ilgili bir değişikliğe gidildi mi ya da öz eleştiri yapıldı mı?

M.A.: Aslında bu karar otomatik olarak askıya alınmış oldu.

İ.Y.: Peki, ATİF'e bağlı derneklerde Kaypakkaya'nın veya Partizan'ın görüşlerinin etkisi nasıldı?

M.A.: Derneklerde sık sık seminerler düzenlenirdi. Bu seminerlere dışarıdan, teorik açıdan donanımlı arkadaşlar katılırdı. Özellikle PNZ'den gelen ya da İbrahim Kaypakkaya'nın düşüncelerini bilen ve aktarma konusunda yetkin isimler olurdu. Seminerlerin konusu ne olursa olsun, bir şekilde İbrahim Kaypakkaya'nın görüşleri gündeme gelirdi. Partizan'ın özellikle Kürt sorunu, ulusların kaderini tayin hakkı, devrimin stratejisi gibi temel meseleler aktif biçimde anlatılırdı. O dönemde bu görüşlere doğrudan karşı çıkan hiç kimse yoktu; çoğu kişi bu fikirleri doğru buluyordu. Ta ki 1980 yılına kadar...

Seminerlerde en çok tartışılan başlıklar ulusal sorun ve Kemalizm'di. Hatta grev konulu bir seminer yapıldığında bile temel meseleler işçi sınıfı-patron çelişkisi üzerinden işlenir ve devrimci perspektifle bağdaştırılırdı.

Bir de şunu anlatmak istiyorum: Dernekten diğer şehirlere giderken, mesela Frankfurt ya da Köln gibi uzak yerlere yolculuk yapardık. Genelde arabalarla seyahat eder ve yol üzerindeki benzin istasyonlarında hep birlikte toplanırdık. O esnada tartışmalar olur, kimi zaman topluca marşlar söylerdik. Almanlar şaşkın bir şekilde bize bakar, ne söylediğimizi anlamaya çalışırlardı. Görünen o ki bizim coşkuumuz onların dikkatini çekerdil!

İ.Y.: ATİF'in Alman işçi sınıfıyla ilişkisi nasıldı? Alman sendikalarıyla herhangi bir bağlantısı var mıydı?

M.A.: Maalesef, sendikalarla faaliyetlerimiz birincil düzeyde pek görünmüyordu. Daha da ötesi, Alman işçi sınıfıyla olan bağlarımız oldukça zayıftı. Onlar bizi ziyaret ederdi, ancak biz onlara gitmiyorduk. Gerçek ne yazık ki böyleydi. Bunun temel sebebi, bizim o dönem "Yarın Türkiye'ye döneceğiz" düşüncesiyle hareket ediyor olmamızdı. Bu yaklaşım, enternasyonal işçi sınıfının dünya görüşüyle çelişen bir durumdu. Bu konuda fazlasıyla yanlış yönlendirildiğimizi söyleyebilirim. Bizler, örgütün en ileri gelenleri olarak bile bu işin tam bilincinde değildik.

ATİF yönetim kurulu üyeleri, yani Darmstadt'taki İmam Dayı, Nihat, Osman, Osman'ın eşi olduğu tahmin edilen bir kadın arkadaşımız, Bedi ve ben—hepimiz bu konuda maalesef farkındalık sahibiydik diyemem. Türkiye'ye odaklanmış bir zihin yapısına sahiptik. Fiziken Almanya'da olsak da aklımız ve düşüncelerimiz Türkiye'deydi. Avrupa işçi sınıfıyla ortak bir örgütlenme fikri yoktu ve bu durum sadece bizim örgütte değil, diğer örgütlerde de yaygındı. Partizan'ın Avrupa'daki enternasyonalist alandaki ilişkileri de o dönemde oldukça zayıftı. Zaten siyaset, daha çok Türkiye üzerinden şekilleniyordu.

İ.Y.: Bu süreçte 12 Eylül askeri darbesinin gerçekleştiği bir dönemden söz ediyoruz. Darbeden sonra gelişmelerin farklı bir yöne evrildiği görülüyor. Bunun dışında şunu öğrenmek istiyorum; o dönemde sağ kesim dediğimiz veya MHP'nin etkili olduğu pek çok şehir vardı. Augsburg ve Avrupa'nın diğer kentlerinde gerici odakların ciddi bir örgütlülüğü bulunuyordu. Bu tür yapılanmalarla karşılaşmalarınız nasıl oldu? Özellikle "Augsburg olayları" olarak bilinen süreçten bahsedebilir misiniz? Ayrıca, sizin tutuklanmanızın detaylarını da aktarabilir misiniz?

M.A.: Faşistler olarak nitelendirdiğimiz kişilere ilişkin değerlendirmelerimiz o zaman oldukça keskin ve ideolojik açıdan netti. Peki "faşist" kimdir? Faşizmin ideolojisini savunan, ırkçılığı benimseyen, diğer etnik gruplara karşı üstünlük söylemlerini ön plana çıkaran ve sosyalizmin yayılmasının önünde bilinçli bir şekilde engel oluşturan kişiler faşist olarak değerlendiriliyordu. Ancak o bölgelerde Ülkücü sempatizan olarak adlandırılan insanlar genelde çok azdı, tek tük bulunuyordu.

Augsburg olaylarına gelince; olaylar bir din görevlisinin Stuttgart civarından gelip Augsburg'da bir kilise salonu kiralayıp orada bir konferans verme niyetiyle başladı. Bu duyulduğunda Nürnberg, Ulm, Stuttgart, Münih ve çevreden gelen yaklaşık 400-500 kişilik sol kesimden insanlar toplandı, çoğunluğu ATİF'in destekçileri idi. Planlı bir şekilde hareket ederek salon açıldığında içeriği tamamen işgal etmiş durumdaydılar. Bütün sandalyelere ATİF kitlesi oturmuştu ve gerici kesim henüz orada değildi.

Sonradan geldiklerinde durumu görüp kapılarda tanıdık simaları fark ettiler ve hazırlıklı geldikleri anlaşıyordu: karateci oldukları söylenen kişilerin getirdiği zincirler ve dövüş aletleri bulunuyordu. Bu gergin ortamda olaylar iyice tırmandı.

SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEŞİFRE METNİ

Olaylar oldukça karmaşık bir şekilde başlamış. Öncelikle, derneğin gençlerinin saldırıya karşılık vermesiyle daha büyük bir kavga çıkmış ve bu gerginlik sokaklara taşmış. Sonuç olarak, 40'tan fazla insan yaralanmış, bunlardan 10-12 kişi ağır şekilde hastanelere

kaldırılmış. O sırada babam ve ortanca kardeşim de seyirci olarak olay yerine gelmiş. Augsburg'dan da insanlar duyup sinema çıkışı olay mahalline gitmişler ve orada büyük bir kalabalık toplanmış; yaklaşık 400-500 kişi.

Bu olay, II. Dünya Savaşı'ndan sonra Alman polisinin ilk defa bir sokak çatışmasına müdahale ettiği haberleriyle akşam bültenlerinde yer bulmuştu. Dernek çevresinden olan ve civardan gelen insanlar arasında 80'in üzerinde tutuklama gerçekleşmişti. İlk etapta tutuklananlar arasında yoktum ancak bir hafta sonra, raporlu olduğum halde evden alındım. O dönemde hasta olduğum için istirahat ediyordum ve birkaç arkadaş ile eşleri beni ziyarete gelmişti. Onlar durumu doğrulayan tanıklık etse de aleyhime bir süreç başladı ve yaklaşık 8 ay hapiste kaldım.

Sonunda beraat ettim ancak tazminat talebim reddedildi. Sebep olarak, ifade vermemem ve kendimi yeterince savunmam gösterildi. Mahkeme sonuçlandı ve özgürlüğüme kavuştum, bu olaylar 1980 senesinde gerçekleşmişti. O sırada içeride olduğum dönemde Türkiye'de cunta yönetimi gelmişti. Çıktıktan sonra bu duruma karşı çeşitli propaganda çalışmalarına başladık. Bir gece düzenlendi ve Selda ile diğer yerel ozanlar da etkinlikte yer aldı. 12 Eylül Cuntasını protesto edebilmek adına kahvehanelerde bildiri dağıttık ve gecenin duyurusunu yaptık. Ancak bu süreçte beklenmedik bir pusuya düştük. Bildiri dağıttığımız bir kahvede, garson arkamdan gelip kafama sandalyeyle vurdu ve yere düşmeme neden oldu. Arkadaşlar ise kapıyı kırarak dışarı çıkmayı başardı. Bu sırada silah sesleri gelmeye başladı ve kahvede bulunan yüzlerce kişi yere yattı. Ben ayağa kalktığımda ayakta duran tek kişi bendim. Sallanarak dışarı çıktım ve arkadaşlarıma ulaştım. Bana nasıl geldiğimi sordular; olay sırasında yaklaşık 20 mermi atılmıştı ama ben atanı da tutanı da görmeden kapıya kadar yürümüştüm.

Sonrasında polis gece evime gelip beni yeniden aldı ve sürecin devamı başladı.

İ.Y.: İkinci yakalanmanızdan bahsedebilir misiniz?

M.A.: Evet.

İ.Y.: İçeride ne kadar kaldınız?

M.A.: O dönem uzun bir süre içeride kaldım. 1980'den 1983'ün sonuna kadar cezaevinde bulundum. Hakim, silah kullananın ben olduğuma kanaat getirdi ancak bu kullanımın sadece ihtar amacıyla olduğunu ve kimsenin yaralanmadığını belirtti. Aslında kimsenin yaralanması tamamen tesadüf olabilirdi. Avukatım da davaya oldukça pasif yaklaşmıştı; mahkeme kararı temyize götürülmedi ve süreç böyle sonuçlandı. Zaten mahkeme yaklaşık bir, bir buçuk yıl sürdü ve çok az bir zaman kalmıştı cezanın bitmesine. Bu nedenle, avukatım temyize gitmenin bir anlamı olmayacağını, sürecin sadece daha fazla uzayacağını söyledi. Sonuç olarak, **silah taşıma ve silah ateşleme** suçundan Alman ceza yasasına göre ceza aldım.

SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEŞİFRE METNİ

İ.Y.: Almanya'da kaldığınız cezaevindeki ortamı kısaca anlatabilir misiniz?

M.A.: Elbette. Türkiye'deki hapisane şartlarını bilmediğim için kıyaslama yapamasam da, Almanya'da Hitler döneminden kalma Augsburg Karmaten adlı bir cezaevindeydim. Cezaevi oldukça eskiydi ama iki kişilik ve dört kişilik koğuşlar vardı. Yemekler temizdi; haftada iki kez doktora gitme imkanım vardı. Gerek dış doktoru gerekse genel kontroller için sağlık hizmetleri düzenliydi. Doktor ilaç yazıyor ve ilaçlar zamanında getiriliyordu. Haftada iki defa banyo yapabiliyorduk. Tabii Hitler dönemindeki şartlar tamamen farklıydı ama benim orada bulunduğum dönemde durum böyleydi.

Bir süre beni tek kişilik bir koğuşa koymuşlardı. O sırada oradan havalandırmaya çıkmayı reddettim çünkü bir tiyatro oyunu yazmakla meşguldüm. Cezaevi müdürü beni çağırıp havalandırmaya çıkmamayı protesto mu yaptığımı sordu. Ben ise protesto yapmadığımı, sadece tiyatro yazdığımı söyledim. Ona yakında çıkacağımı belirttim; zamanımı değerli bulduğumu ve hücrede spor yaptığımı ifade ettim.

Kısa bir süre sonra gardiyan gelip beni dört kişilik Alman mahkumların bulunduğu başka bir koğuşa götürdü. Bu mahkumlar daha önceden benim kim olduğuma dair meraklanmışlardı. Ancak, hepsi sigara içiyordu; bazıları eroin veya esrar kullanıyordu ve adi suçlardan içerideydiler. Sigara dumanından oldukça rahatsız oldum ve hemen doktora başvurarak tek kişilik hücreye geri alınmam için rapor verdim. Neyse ki cezaevinde sigara içmeyen bir Alman doktor vardı ve bizi aynı hücreye yerleştirdiler. Böylece sigaradan etkilenmekten kurtulduk. Yemekler oldukça iyiydi, öyle ki kimse yemekleri protesto edecek kadar kötü bulmuyordu. Augsburg cezaevinin yemeklerinin kaliteli olmasının nedeni buranın genellikle tutuklular için kullanılıyor olmasıydı; hükümlü yoktu. Haftada iki kere bize çorap, iç çamaşır, gömlek gibi kıyafetler veriliyordu ve bazen pantolon ile ceket de temin ediliyordu.

Eğer sivil kıyafet tercih etmiyorsanız, cezaevinin resmi kıyafetlerini giymeniz zorunluydu. Ancak sivil giymek isteyenlere her hafta temiz çamaşır temin etmek gerekiyordu. Ben sivil giyinmeyi tercih ediyordum.

İ.Y.: İkinci yakalanmanızda toplamda ne kadar içeride kaldınız?

M.A.: Birinci dönemde derneğe döndüğümde ortalık karışmıştı; bir ayrışma yaşanmıştı. Durumu kısaca anlatabilirim. Dernek içinde fikir ayrılıkları oluşmuştu, daha doğrusu PNZ'deki bölünmeler derneğe de yansımıştı. Kendilerine "Bolşevik Partizan" diyen bir grup arkadaş, derneği tamamen etkileri altına almıştı. İlkbahar aylarında bu olaylara tanık oldum.

Derneğe gittiğimde fark ettim ki ortam oldukça değişmiş. Bana direkt "Hangi taraftasın?" diye sordular ve Mao hakkında farklı düşündüklerini ifade ettiler. "Mao'nun 5. cildini okumadın mı?" diye sordular. "Hayır, okumadım," dedim. Bunun üzerine kendime bir hafta süre tanıdıklarını belirttim ve "Kitabı okuyayım, sonra üzerine tartışabiliriz," dedim. Bu önerime sevindiler. O süreçte derneğe gidip geldim, çevremdeki insanların birbirleriyle sürekli konuştuğunu ve kimin ne düşündüğünü sorguladığını gözlemledim.

Kitabı detaylıca inceleyip Mao'nun beşinci cildinde bahsettikleri gibi revizyonist görüşler görmediğimi söyledim. Bunu dile getirdiğimde işler iyice gerildi. O sırada eski bir tanıdık olan Baki arkadaş yanıma gelmişti ve bazı gelişmeleri aktarmıştı. Bu süreçte Oruçoğlunun yeğeni, Ulum'da Dursun da yanımdaydı, onlar da durum hakkında bilgi verdiler.

ONUR
TOPLUMSAL TARİH VE KùLTÜR
VAKFI

SÖZLÜ TARİH ÇALIŞMASI DEŞİFRE METNİ

.....

[Ben Partizan tarafını seçtim. Dernekteki arkadaşların çoğu benimle hareket ettiler.]

İ.Y.: Çok teşekkür ederiz. Bizi kırmadın ve bu görüşmeyi kabul ettin. Şu an saat 18:21 ve görüşmeyi burada noktalıyoruz. Tekrar teşekkür ederiz.

M.A.: Ben teşekkür ederim. Bana bu imkânı tanıdığınız için minnettarım. Ben ölürüm ama anlattıklarım kalır. Bunları daha düzenli şekilde yazarsınız. 22 Temmuz 2025

ONUR VAKFI